

Tulli, Valvontaosasto

Tulliylitarkastaja Anna Kallio

11.11.2025

Tulli/2025/02698-1

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

HE 131/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta**Lausunnon antaja**Tulli/tulliylitarkastaja Anna Kallio, anna.kallio@tulli.fi**Lausunto**

Tulli on tutustunut hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta. Tulli valvoo alkoholilaissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten sekä 32 §:n noudattamista. Näin ollen keskitymme lausunnossamme pääasiassa alkoholijuomien maahantuontiin liittyviin säännöksiin.

Tulli näkee perusteltuna, että alkoholilakiin lisätään etämyyntiä koskevat säännökset. Esityksen mukaan Lupa- ja valvontavirasto valvoisi alkoholijuomien toimitusta ja rajat ylittävää etämyyntiä koko maassa valvonnan perustuessa pääasiassa epäkohtailmoituksiin. Tullin roolina olisi antaa tarvittaessa tietoja Lupa- ja valvontavirastolle, jolla olisi oikeus saada Tullilta tiedot, jotka ovat välttämättömiä valvottaessa alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Käytännössä tämä tarkoittaisi tietoja tullatuista tai tarkastetuista alkoholilähetyksistä. Lupa- ja valvontavirastolla olisi oikeus valvoa, onko Tullin tarkastamien alkoholilähetysten osalta ollut kyse etämyynnistä, ja onko alkoholilähetys asianmukaisesti merkitty. Huomionarvoista on, ettei esitys sisällä tarkkoja säännöksiä siitä, miten etämyynin tulisi merkitä lähetysten sisältävän alkoholijuomaa ja erikseen väkevää alkoholijuomaa. Tulli ei pääsääntöisesti myöskään tilastoi paketin päälle kirjattuja tietoja. Jää siis epäselväksi onko Tullilla kaikkia niitä tietoja, joita Lupa- ja valvontavirasto valvonnassaan tarvitsee.

Alkoholijuomien maahantuonnista säädetään alkoholilain 32 §:ssä. Kuten edellä on jo todettu, Tullin tehtävänä on alkoholilain 60 §:n 4 momentin mukaan valvoa alkoholilaissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten sekä 32 §:n noudattamista. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi 32 §:än uusi 2 momentti, jonka mukaan etäosto ja muu valmisteverotuslain 74 §:ssä tarkoitettu yksityishenkilön hankinta olisi sallittua. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus alkoholijuomien rajat ylittävää etämyyntiä koskevaan 17 b §:än. Luonnoksen 32 §:ssä tai sen yksityiskohtaisissa perusteluissa ei kuitenkaan oteta kantaa siihen, kattaako Tullin valvontavelvoite 32 §:n osalta myös edellä mainitut tilanteet. Ehdotetun 60 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirasto valvoo alkoholijuomien vähittäismyyntiä, toimitusta, anniskelua, markkinointia ja rajat ylittävää etämyyntiä. Lain 32 §:n mukainen maahantuontiin kohdistuva valvontavastuu kuuluu kuitenkin Tullille. Tullin näkemyksen mukaan sääntelykokonaisuudessa tulisikin edelleen tarkentaa, milloin kyse on Tullin valvottavasta maahantuonnista ja milloin valvonta kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle. Tämä on tärkeää sääntelyn johdonmukaisuuden ja oikeudellisen selkeyden varmistamiseksi – ja etenkin sen riskin välttämiseksi, että Tullille syntyy tosiasiallinen lisävalvontarooli ilman oikeudellista perustaa.

Tullin näkemyksen mukaan esitys voi todennäköisesti pienentää alkoholiverokertymää, sillä jo yksinomaan Alkon monopoliaseman murtaminen siirtää todennäköisesti verollista kulutusta entistä enemmän verottomaan kulutukseen. Vaikka alkoholin etämyynti sekä etäosto ovat valmisteveronalaista toimintaa, on verovalvonnassa havaittu, että vain pieni osa verovelvollisista

huolehtii valmisteverotuslain menettelysäännösten noudattamisesta ja maksaa rajat ylittävistä alkoholihankinnoista valmisteveroja Suomeen. Tullin ja Verohallinnon yhteisessä vuosien 2022-2023 aikana suorittamassa ulkomaisista verkkokaupoista Suomeen tilattujen alkoholijuomien tehovalvonnassa havaittiin, että tehostettu viranomaisvalvonta vähensi hetkellisesti tilausmääriä, mutta ei lisännyt verovelvollisten veronmaksuhalukkuutta. Tehovalvonnan aikana veroja määrättiin viranomaisaloitteisesti.

Tehovalvonnan jälkeen valmisteverotuslakia on muutettu niin, että kaikissa valmisteveronalaisten tuotteiden verkkokauppakuljetuksissa on oltava mukana etämyynnistä tai etäostosta kertova tunniste, joka kertoo, että valmisteverotuslain menettelysäännöksiä on noudatettu. Lakia muutettiin myös niin, että myyjä ja ostaja voivat olla yhdessä vastuussa valmisteverojen maksamisesta etämyynnissä. Verovalvonnassa on havaittu, että lakimuutoksen jälkeenkään valmisteverotuslain menettelysäännöksiä ei noudateta. Rajat ylittävien alkoholitilausten verovalvonta lepääkin pitkälti viranomaisten valvonta-, tarkastus-, verotus- ja perintäresurssien varassa, joten verokertymien kasvamista ei voida tehokkaasti varmentaa, etenkin kun valtionhallinnossa on käynnissä saman aikaisesti säästötoimenpiteet.

Hallituksen esityksessä on mainittu, ettei esityksellä arvioida olevan vaikutuksia Tullin ja Verohallinnon resursseihin. Tämä vaikuttaisi olevan ristiriidassa sen kanssa, että esityksessä mainitaan myös, että etämyynnin kattava valvonta on haastavaa ja edellyttäisi merkittävästi resursseja, joten veronkiertoon puuttuminen voi olla haastavaa.

Jakelu Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta (sähköisesti StV@eduskunta.fi)
Tiedoksi Tullin valvontaosaston johtoryhmä